

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นที่สูง
ในถิ่นทุรกันดาร ตำบลคีรีราษฎร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาตาก เขต 2

ACADEMIC ADMINISTRATION OF EDUCATIONAL OPPORTUNITY
EXTENSION SCHOOLS IN HIGHLAND AREAS TAMBON KHIRIRAT
UNDER TAK PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2



¹ชนกพร นมเนย และ ²จารุวรรณ นาทัน

¹Chanokporn Nomnoei and ²Jaruwan Natan

¹มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม, ประเทศไทย

¹Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

¹yimyimnastic22@gmail.com

Received: December 19, 2023; **Revised:** December 20, 2023; **Accepted:** December 21, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารตำบลคีรีราษฎร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร เขตตำบลคีรีราษฎร์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จำนวน 205 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครซี่และมอร์แกน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และทำการเทียบสัดส่วนของครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นที่สูงในถิ่น

¹ นักศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัราชภัฏพิบูลสงคราม

² อาจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัราชภัฏพิบูลสงคราม

ทุรกันดาร เขตตำบลคีรีราษฎร์ ได้จำนวน 131 คน รวมทั้งสิ้น 136 คน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ตำบลคีรีราษฎร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านงานวัด ประเมินผล ด้านงานพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านงานพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี และด้านงานประกันคุณภาพ

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการบนพื้นที่สูงถิ่นทุรกันดาร, ผู้บริหารสถานศึกษา, ครูผู้สอน

Abstract

The purpose of this research was to by study Academic Administration of Educational Opportunity Extension Schools in Highland Areas Tambon Khirirat Under Tak Primary Educational Service Area Office 2. The population used in this research were 5 school administrators and 200 teachers, a total of 205 people. The size of the sample was determined using Craigie ang Morgan's table. The informant group consisted of there were 5 school administrators and 131 teachers, were stratified random sampling, totaling of 136 people. The rating scale questionnaire was 5 levels. The quality of the tool had a reliability of 0.966. The statistics used in data analysis were mean ($\bar{X}$) and standard deviation (S.D.).The results found that: Academic Administration of Educational Opportunity Extension Schools in Highland Areas Tambon Khirirat Under Tak Primary Educational Service Area Office 2. Overall, it was at a high level. And when considering each aspect, it was found that all aspects were at a high level, ranked in descending order of average as follows: Evaluation, Curriculum and Instruction, Technology media, and Internal Quality Assurance.

Keywords : Academic Administration in Highland Area ; School Administrators, Teachers

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี นับตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ทั้งนี้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกายจิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยรัฐต้องส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาด้วย ทั้งนี้การศึกษาต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถพัฒนาได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชนสังคม และประเทศชาติ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560 : 14)

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญที่สุด ต้องคำนึงถึงผู้เรียนทุกคนเป็นสำคัญ มีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School – Based Management) และการจัดการศึกษา ทั้งการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปโดยกระจายไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในพื้นที่โดยตรง นอกจากนี้ชุมชนท้องถิ่นยังเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพนักเรียน คุณภาพการศึกษาไม่ว่าจะเป็นด้านผู้เรียน ครูผู้สอน หรือสถานศึกษาย่อมเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโดยตรง และการที่ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จทางการเรียนรู้นั้น การบริหารงานวิชาการจึงมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นปัจจัยหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน และนักรบ หัมม์แสน, 2561 : 240)

การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจหลักในการบริหารการศึกษาที่บ่งบอกถึงมาตรฐาน และคุณภาพการศึกษา และยังเป็นเครื่องบ่งชี้ความเจริญก้าวหน้าของสถานศึกษางานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน งานวัดผลประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานวางแผนการศึกษา และงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด (สถิตย์ เทศาราช, 2563 : 416) ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจึงเป็นภารกิจที่สำคัญ และเป็นภารกิจหลักที่บุคลากรทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โรงเรียน และชุมชนในท้องถิ่น โดยต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย จะส่งผลให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยสภาพภูมิประเทศ มีลักษณะเป็นภูเขาสูง ประชากรส่วนใหญ่เป็นชนเผ่าม้ง จึงมีวัฒนธรรมที่หลากหลาย ภาษาที่ใช้เป็นภาษาในถิ่น หรือภาษาเฉพาะชนเผ่า จึงทำให้ความสามารถด้านการอ่าน ด้านการเขียน และด้านการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนนั้นได้สะท้อนถึงปัญหาและสภาพการบริหารงานวิชาการที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย ดังจะเห็นได้จากผลการสอบ NT (Nation Test) ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 พบว่า คะแนนรวมเฉลี่ยระดับเขตพื้นที่ร้อยละ 36.22 แต่คะแนนรวมเฉลี่ยระดับประเทศร้อยละ 52.80 จึงเห็นได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนรวมเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ เช่นเดียวกับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-Net) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2564 นั้น พบว่า คะแนนรวมเฉลี่ยระดับเขตพื้นที่ร้อยละ 33.75 แต่คะแนนรวมเฉลี่ยระดับสังกัดร้อยละ 38.63 และคะแนนรวมเฉลี่ยระดับประเทศร้อยละ 40.19 ส่วนคะแนนรวมเฉลี่ยระดับเขตพื้นที่ร้อยละ 29.72 แต่คะแนนรวมเฉลี่ยระดับสังกัดร้อยละ 34.84 และคะแนนรวมเฉลี่ยระดับประเทศร้อยละ 34.56 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนรวมเฉลี่ยต่ำกว่าระดับสังกัด และระดับประเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2, 2565 : ออนไลน์)

จากรายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2565 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 2 พบว่าการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 2 จะต้องมีการวางแผนขับเคลื่อนเทคนิค/วิธีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของแต่ละโรงเรียน อีกทั้งครูต้องใช้สื่อที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน และสื่อเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุด โรงเรียนจัดครูอบรมการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนให้กับครูท่านอื่นที่สนใจ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2, 2565 : 32 - 33)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการดังกล่าว จึงมีความสนใจที่ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 เพื่อที่จะนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารตำบลศิรีราษฎร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารตำบลศิรีราษฎร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร เขตตำบลศิรีราษฎร์ อำเภอพบพระ จังหวัดตาก จำนวนรวมทั้งสิ้น 205 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร เขตตำบลศิรีราษฎร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จำนวน 136 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 43) จากนั้นทำการเลือกกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน และทำการเทียบสัดส่วนของครูและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร เขตตำบลศิรีราษฎร์ ได้จำนวน 131 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารตำบลศิรีราษฎร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จำนวน 1 ชุด ใช้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารของวิทยา จันท์ศิลา (2561 : 63 – 65)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยแจกความถี่และหาค่าร้อยละเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษابนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารตำบลศิรีราษฎร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 รายละเอียดดังนี้

1. ผลการศึกษา การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษابนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารตำบลศิรีราษฎร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษابนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารตำบลศิรีราษฎร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ในภาพรวม

ด้าน	การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษابนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารตำบลศิรีราษฎร์	n=136		ระดับ	ลำดับ
		$\bar{X}$	S.D.		
1	งานพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	4.30	0.54	มาก	2
2	งานวัด ประเมินผล	4.31	0.58	มาก	1
3	งานพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี	4.30	0.57	มาก	3
4	งานประกันคุณภาพ	4.25	0.59	มาก	4
รวม		4.29	0.53	มาก	

จากตาราง 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษابนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารตำบลศิรีราษฎร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.53) ในด้านงานวัด ประเมินผลสูงสุดเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.58) รองลงมา คือ ด้านงานพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.54) ส่วนลำดับสุดท้าย คือ ด้านงานประกันคุณภาพ ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.59) ทั้งนี้ทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก

จากตาราง 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยในพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารตำบลศรีราชบุรี ด้านงานประกันคุณภาพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยในพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารตำบลศรีราชบุรีในประเด็น สถานศึกษากำหนดค่าเป้าหมายในการพัฒนาให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนด สูงสุดเป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.66) รองลงมาคือ ประเด็น สถานศึกษาพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจากการประเมินในแต่ละปีเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.68) ส่วนลำดับสุดท้าย คือประเด็น สถานศึกษาพัฒนาเอกลักษณ์ของสถานศึกษาที่มีความเหมาะสมกับสภาพบริบทของชุมชนบนพื้นที่สูง ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.75) ทั้งนี้ทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยในพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ตำบลศรีราชบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยในพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ตำบลศรีราชบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ งานวัด ประเมินผล อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านงานประกันคุณภาพ อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยในพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร ได้เล็งเห็นว่าหัวใจสำคัญของการบริหารงานโรงเรียนคือการบริหารงานวิชาการ เพราะงานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาและส่งเสริมความรู้ ความสามารถของผู้เรียน อีกทั้งงานวิชาการยังเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของสถานศึกษาอีกด้วย สถานศึกษาดังกล่าวได้มีการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร รวมไปถึงการพัฒนาด้านสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับจิตติมา วรณศรี (2557 : 3) ที่กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการคืองานหลักของสถานศึกษาและมีความสำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และส่งผลให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จในการจัดการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ กลีผล (2565 : 68) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากและรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านงานพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สถานศึกษาบูรณาการหลักสูตรสถานศึกษาเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตจริง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามุ่งเน้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร มีนักเรียนที่มีความหลากหลายทางด้านชาติพันธุ์เป็นจำนวนมาก การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับสภาพบริบทของชุมชน เน้นการจัดทำหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ วิทยา จันทร์ศิลา (2561 : 63) ที่กล่าวว่า สถานศึกษาต้องพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับวิถีชีวิตบริบทของสถานศึกษา และหลักสูตรต้องมีความยืดหยุ่นเพื่อสามารถประกอบอาชีพที่สามารถดำเนินชีวิตประจำวันได้ สามารถปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ได้ อีกทั้งความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนจะต้องสนับสนุน อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและสามารถนำไปประกอบอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ตนเองได้ในอนาคต และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วสันต์ ศักดาศักดิ์ (2565 :118) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำที่ยั่งยืนกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ด้านงานพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของ รุจิรา มรกตอัมพรกุล และธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี (2566 : 31) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรในยุคนิวโนมอล เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนในสหวิทยาเขตทุ่งกุลาทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่าด้านงานพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก

2. ด้านงานวัด ประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลจากผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาของบริบทโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามุ่งเน้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร นั้น ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการทำงานและสนใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปากท้อง ทำให้มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2551 : 25) ที่กล่าวว่า การวัดผลประเมินผลเป็นการประเมินตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน ทั้งด้านการประเมินการอ่าน การคิด วิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูผู้สอนจะต้องมีการวัดผลประเมินผลที่หลากหลายเพื่อให้ตรงกับบริบทของสถานศึกษา และเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตจริงของผู้เรียน เมื่อได้ข้อมูลที่ถูกต้องจะส่งผลให้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณิกา อรรถชัยยะ (2565 : 84) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ภูเก็ท ผลการวิจัย พบว่า ด้านงานวัด ประเมินผลอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ลักษณะ ประภา สุวรรณสมบัติ (2565 : 114) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพสถานศึกษาตามแบบชีวิตวิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ด้านงานวัด ประเมินผลอยู่ในระดับมากอยู่ในระดับมาก

3. ด้านงานพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สถานศึกษาส่งเสริมระบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี DLIT (Distance Learning Information technology) และ DLTV (Distance Learning Television) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามหาวิทยาลัยในถิ่นทุรกันดารบางโรงเรียน ไม่สามารถใช้สื่อ DLIT หรือ DLTV ได้ เนื่องจากขาดแคลนสื่อ วัสดุและอุปกรณ์ ไม่พร้อมในการจัดการเรียนการสอน และการรับสัญญาณอินเทอร์เน็ต ซึ่งสอดคล้องกับ รุจิรุ ภูสาระ และจันทราณี สงวนนาม (2545 : 72) ที่กล่าวว่า สื่อและเทคโนโลยีเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ช่วย ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาได้ตามจุดหมายของหลักสูตร นอกเหนือจากสื่อ อุปกรณ์ แล้วยัง รวมไปถึงตัวครูผู้สอนเองที่จะใช้ศักยภาพของครูผู้สอนมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ ผู้เรียนเกิดประสิทธิภาพได้สูงที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวพร ละหารเพชร (2562 : 88) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ด้านงานพัฒนา สื่อและเทคโนโลยีอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ณพรพรหม ชัยพรหม (2565 : 95) ได้ ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร ผลการวิจัย พบว่า ด้านงานพัฒนา สื่อและเทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก

4. ด้านงานประกันคุณภาพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาพัฒนาเอกลักษณ์ของสถานศึกษาที่มีความเหมาะสมกับสภาพบริบทของชุมชน บนพื้นที่สูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามหาวิทยาลัยในถิ่นทุรกันดารนั้น ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาน้อย ทำให้การพัฒนาเอกลักษณ์ของ สถานศึกษาไม่สอดคล้องกับของชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ และมีการทำ อาชีพที่เน้นไปทางเกษตรกรรม ผู้ปกครองจึงไม่มีเวลาได้ดูแลบุตรหลานได้ดีเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้อง กับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561 : 4) ที่กล่าวว่า งานประกันคุณภาพเป็น การประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ที่ทำการประเมินโดยบุคลากรภายในของ สถานศึกษานั้น โดยการนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และวางแผนการ ดำเนินการพัฒนามาตรฐาน รวมไปถึงการพัฒนาเป้าหมายของสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นูรโสภา หลังปุเต๊ะ (2565) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์เครือข่ายทุ่งยางแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ปัตตานี เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า ด้านงานประกันคุณภาพ อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับงานวิจัยของ กัลชญา ทองหัตถา (2565) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรังเขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ด้านงานงานประกันคุณภาพ อยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

การบริหารงานวิชาการบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร สถานศึกษาต้องพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องและต้องมีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับวิถีชีวิตบริบทของสถานศึกษา มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรม เพื่อประกอบอาชีพที่สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ และการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง เน้นการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายรูปแบบและบูรณาการเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตจริง หรือจัดการเรียนรู้ในรูปแบบของโครงการ ที่สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน มีการการดำเนินงานที่มุ่งเน้นการประเมินจากทักษะการปฏิบัติมากกว่าความรู้จากทฤษฎี ดำเนินการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงในกิจกรรมที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ และลงมือปฏิบัติ และพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้สื่อทางไกลผ่านดาวเทียมให้สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพ การพัฒนาครุภัณฑ์ สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ตอบสนองต่อการใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูและ รวมไปถึงเป็นกระบวนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีลักษณะเฉพาะที่มีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และมีการกำหนดค่าเป้าหมายในการพัฒนาเพื่อเป็นพัฒนาการของสถานศึกษา และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิกา อรรถชัยยะ. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต. บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ศรุ สภา.
- กัลชญา ทองหัตถา. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรังเขต 1. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

- เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 2, สำนักงาน. (2565). รายงานผลการดำเนินงาน
ประจำปีงบประมาณ 2565. ตาก :สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 2
- เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 2, สำนักงาน. (2565). ผลสอบ NT ผลสอบ O-Net.
เข้าถึงได้จาก: [http://www.takesa2.go.th/
site/index.php?option=com_k2&view=tem&layout=item&id=225&Itemid=275](http://www.takesa2.go.th/site/index.php?option=com_k2&view=tem&layout=item&id=225&Itemid=275). (วันที่ค้นข้อมูล: 9 กุมภาพันธ์ 2566).
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2561). แนวทางการพัฒนาระบบการ
ประกันคุณภาพในของสถานศึกษาตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และ
วิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่ง
ประเทศไทย.
- จิตติมา วรณศรี. (2557). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. พิษณุโลก : รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- ณพวรรณ ชัยพรหม. (2565). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร.
บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นุรโสภา หลงปุเต๊ะ. (2565). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศูนย์ เครือข่ายทุ่ง
ยางแดงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3. บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- เบญจวรรณ กลีผล. (2565). การบริหารงานวิชาการของผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาส ทาง
การศึกษา อำเภอบึงสามพัน จังหวัดอำนาจทอง. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกริก.
- ไพฑูริย์ สินลารัตน์ และนกรบ ภูมิแสน. (2561). ความเป็นผู้นำทางการศึกษา.
(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่
40 ก, 6 เมษายน 2560.
- รุจิรา มรกตอัมพรกุล และธีรภัทร ถิ่นแสนดี. (2566). การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของ
บุคลากรในยุคนิวโนมอล เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนในสหวิทยา เขตทุ่งกุล
ทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด. วารสารการบริหารการศึกษา มจร.
วิทยาเขตร้อยเอ็ด. 3(1) : 31. ร้อยเอ็ด.
- รุจิรี ภู่อาระ และจันทราณี สงวนนาม. (2545). การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย.

- ลักษณ์ประภา สุวรรณสมบัติ. (2565). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อ
ประสิทธิภาพสถานศึกษาตามแบบชีวิตวิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- วสันต์ ศักดาศักดิ์. (2565). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำที่ยั่งยืนกับประสิทธิภาพการบริหารงาน
วิชาการโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาลังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
นนทบุรี. บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- วิทยา จันทร์ศิลา. (2561). การบริหารสถานศึกษาบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร. พิษณุโลก :
รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- ศิวพร ละหารเพชร. (2562). ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตาม
ความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2.
บัณฑิตวิทยาลัย :วิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สถิตย์ เทศาราช. (2563). การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ราชธานี
วิชาการ ครั้งที่ 5. การวิจัยเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Research to make A CHANGE),
29 พฤษภาคม 2563.